

OBMYŚLAĆ (32) *vb impf*

o oraz a jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

inf obmyślać (11). ◇ *praes 3 sg* obmyśla (7). ◇ *3 pl* obmyślają (4). ◇ *praet 3 sg m* obmyślął (3). ◇ *2 pl m pers -ście* obmyślali (1). ◇ *fut 1 sg* będę obmyślał (1). ◇ *imp 2 sg* obmyślaj (1). ◇ *2 pl* obmyślajcie (1). ◇ *con 3 sg f* by obmyślała (1). ◇ *2 pl m pers* byście obmyślali (1). ◇ *3 pl m pers* by obmyślali (1).

Sł stp brak, Cn s.v. opatruję co, Linde XVI w.

Opracowywać w myśli, planować, przemyślać; myśleć o tym, jak coś zapewnić, troszczyć się, starać się, zabiegać; consulere Modrz, Cn; cogitare, praemeditari Vulg; prospiciere, providere Cn (32) :

obmyślać co (23): LibLeg 10/115, 11/133v; mężczyźni [...] rządzą narody/ hetmąnią/ obmyśląią pożytki ludzkie/ y ine potrzebne rzeczy íprawuiał GórnDworz Z8v; ModrzBaz 100; Y iał onego ítarcá/ [...] prośić áby z nim ná głębfzą puftynią pośzedł: żeby fię od oczu y wiadomości ludzkiej íkrywízy/ mógł wolniey rzeczy zbáwienie obmyśláć/ y írózłzą pokutę czynić SkarŻyw 57, 235; GórnRozm Nv; ActReg 15; O íák to człowiek tyśiac kroc ízczeńśliwy/ Ktory wiek íwoy pierzchliwy/ Ták obmyśla/ że zdrowy Będąc rzec może: vmrzećie [!] gotowy. RybGęśli Dv; WujNT Phil 4/8; SkarKaz 422b. Cf obmyślać co komu, obmyślać co czym, Zwroty.

obmyślać co komu [w tym: sobie (2)] (3): człowiek dostał dowćipu/ íákó y z czego żywność miał íobie obmyśláć GórnRozm N2; GrochKal 5; KmitaSpit C6v.

obmyślać co czym (1): íercá íwe boiáźnią y miłością Bozką/ y miłością bliźnich/ ktorých też zbáwienie fundowánim kápłanow y chwały Bożey obmyśláią/ nápełnili SkarKaz 457a.

obmyślać o czym (4): SkarJedn 393; Wielkimi cudy po śmierci słynął/ íednáiac ludziom íilne v Bogá dobrodzieýstwá/ íobliwie o onym íwoim ízpitalu/ y po śmierci obmyślał. SkarŻyw 593; SkarKazSej 657a. Cf »o dobrym obmyślać«.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (2); jako (3), aby (1), żeby (1)] (5): LibLeg 11/133v [2 r.]; Y práwo dawcá [...] táki nie dobry íełt/ ktory nie obmyśla/ żeby wízyłtkie ítany R.P. wzgodzie/ y miłości z íobą żyli GórnRozm B, Nv; A przetoż kładźcie to do íerc wáłzych nie obmyśláć íákobyście mieli odpowiedáć [non praemeditari quemadmodum respondeatis]. Abowiemći ía wam dam wítá y mądrość WujNT Luc 21/14.

Zwroty: »[czyje] dobre, o [czyim] dobrym (jako ociec) obmyślać« (3:1): MetrKor 40/174; onego Náámáná íłudzy oycem zowia/ íż dobre ich íákó ociec obmyślał. SkarKaz 422a; [Pan Bóg] íam dobre ludzkie obmyśla SkarKazSej 660b, 657a.

»potrzeby obmyślać« (2): káždy robotnik godzien íełt zapłáty íwey/ przeto należy ná Rzeczípólitą/ áby tákowym íędziám wízyłtkie potrzeby obmyśláć [reipublicae interest consulere necessitatibus iudicum generalium]. ModrzBaz 93; SkarKazSej 674a.

»sobie mądrością obmyślać« (1): Bo fię zda íákoby wízeláką ludzkość zwlekli z íiebie/ [...] ktorzi wćzeni y mądrzi/ íobie tylko náuką y mądrością íwoią obmyśláią [tantum sibi doctrina et prudentia sua consulunt]. ModrzBaz 68v.

»żywność obmyślać« (4): GórnRozm N2; Sitarchia – Ten ktori żywnoćz obmiłlia w panśtwie. Calep 985a, 985b; Krolá ínáczey wolno puśćić nie kázáli/ A żeby im trzy látá żywność obmyśláli. KmitaSpit C6v.

Szeregi: »jednać i obmyślać« (1): yego Crolewŕkyey myłołczy dobre y wŕzytheczne y yego Crolewŕkyey myłołczy pothomkow Crolow polłkich, banda yednal y obmyfłyal *MetrKor* 40/174.

»(nie) radzić i (ani) obmyślać« (2): *LibLeg* 10/115; biádá być muŕi tey Rzeczypołp: o ktorey niezgodni z łobą w wierze rádżą y obmyśláią. *SkarKazSej* 684b.

»obmyślać i wykonywać« (1): Coby rad widział w onę godżinę gdy konác pocznieŕz/ to teraz obmyŕlay y wykonyway. *SkarKaz* 422b.

Przen [co] (2) : Duŕzá náŕżá duchem fię zowie/ gdy z Anyoły/ ktorzy łą łzcherzy duchowie/ obmyŕla rzeczy niebiełkie *SkarKaz* 85a.

Zwrot: »dobre swoje obmyślać« (1): tákże bydło dobre łwoie ćielełne/ z przyrodzoney łkłonnoŕci obmyŕla/ y o nie fię łtára:: o duŕżę ktorey nie ma wieczney y rozumney/ nie dbáiąc. *SkarKazSej* 658a.

Szereg: »obmyślać i starać się« (1): *SkarKazSej* 658a *cf* *Zwrot*.

Synonimy: *jednać, starać się, troszczyć się.*

Formacje współrdzenne cf MYŚLIĆ.

Cf **OBMYŚLANIE, OMYŚLAĆ**